

DJEĆJI PODLISTAK „HRVATSKE RIJEĆI”

HRCKO

18. rujna 2020.

Broj 191-192

ISSN 1821-3758

9771821375004

Dragi čitatelji *Hrcka*!

Smotra dječijih pjevača i zborova

Uzgljanca

Ban Josip Jelačić

Novi vrtićanci

Mozgalice

Kućni ljubimci

NOĆ Vukodlaka

NEKADA JE BOLJE DOSTATI DOMA U NE IZLJETI
VAM, OSOBITO U VRSEM PUNOG MJESECA.

SCENARIO I CRTEŽ: TAMARA KARIŠEK UPIS TEKSTA I DESIGN: KRISTIJAN SEKULIĆ 2020

Dobro došli, prvašići!

S novom školskom godinom stasala je i nova generacija đaka prvaša. Radujemo se njihovom dolasku i što će obogatiti našu zajednicu. Oni su već imali svečani prijem u Hrvatskom nacionalnom vijeću, ali i *Hrcko* ih želi pozdraviti:

Dragi naši prvašići, veselimo se novoj ekipi djece koja je došla u školu. Posebice se radujemo što nam se priključilo još 27 prvašića iz osnovnih škola *Ivan Milutinović* iz Subotice i Male Bosne, *Matko Vuković* iz Subotice te *Vladimir Nazor* iz Đurđina. Dobro nam došli. Družit ćemo se često i vjerujte da će biti zabavno. Redovito ćete primati podlistak *Hrcko* koji znam da volite. To je i vaš list, stoga vas pozivam da šaljete svoje uratke, crteže i sve što želite podijeti sa svojim drugarima. Siguran sam da ćemo lijepo surađivati na zadovoljstvo sviju nas.

A TKO SU NAŠI PRVAŠIĆI? UPOZNAJTE IH:

Osnovna škola *Ivan Milutinović*,
Mala Bosna
Učenica: **Ivana Stantić**
Učiteljica **Branislava Milanović**

Osnovna škola *Matko Vuković*, Subotica
S lijeva na desno: **Jakov Ivanković Radaković**, **Ilijan Matković**, **Sofija Kovačević**, **Matej Temunović**, **Petar Skenderović**, **Magdalena Molnar**, **Stanislav Sokolovski**, **Matea Đukić**, **Nikola Horvatski**, **Nikola Mikulić**, **Aleksandar Sente** i **Nikola Gabrić**.
Učiteljica **Ljubica Milašin**

Osnovna škola *Ivan Milutinović*, Subotica
S lijeva na desno: **Emilia Tonković**, **Daniel Šarčević**, **Antun Sedlak**, **Matej Huska**, **Anastazija Kovač**, **Aleksa Vlatović**, **Lusija Rac Petin**, **Ivan Ostrogonac** i **Davor Čoti**.
Učiteljica: **Sanja Dulić**

Osnovna škola *Vladimir Nazor*,
Đurđin
S lijeva na desno: **Ana Dulić**,
Nina Dulić, **Ana Bako**, **Jakov Dulić** i **Leon Kovač**.
učiteljica **Adrijana Žarić**

B.I.

kolovoz/rujan 2020.

Neprekinuta nit kulturne baštine

Na radost i veselje sviju i pored nepovoljne epidemiološke situacije Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisama* uspješno je održala XVI. Smotru dječjih pjevača i zborova. Za razliku od svih dosadašnjih, ovogodišnja smotra održana je pod posebnim uvjetima.

Smotra se mogla pratiti preko malih ekrana i interneta u nedjelju, 6. rujna. Vjerujem da to nikome nije umanjilo ugođaj već da ste svi uživali u izvedbi tamburaša i malih solista. Tako su članovi ove udruge očuvali kontinuitet Smotre i ustrajali u čuvanja naše kulturne baštine.

Ove posebne večeri u pratinji Dječjeg tamburaškog orkestra pod ravnateljem prof. **Mire Temunović** nastupilo je četrnaest solista koji su izveli trinaest skladbi, narodnih ali i namjenski pisanih za *Festival bunjevačkih pisama* ili za Smotru. Solisti su bili različite dobi, nekima je to bio prvi nastup a pojedini su već pravi profesionalci s višegodišnjim solističkim ikustvom. Tako smo kao soliste imali prigodu poslušati: **Emu Ivković, Magdalenu Kujundžić, Marijana Ivankovića Radakovića, Martu Vukmanov Šimokov, Katarinu Vukadinović, Mateja Vojnića Mijatova, Mateu Dulić, Milu Rukavinu, Petru Ivković Ivandekić, Filipa Ivkovića Ivandekića, Luciju Horvacki, Matiju Ivkovića Ivandekića, Jakova Vukova i Ivu Molnar.**

Voditelji: Lana Šarčević i Marijan Rukavina

Marta Vukmanov Šimokov i Marijan Ivanković Radaković

Magdalena Kujundžić

Katarina Vukadinović

Kao i svake godine, Smotra je završena zajedničkom izvedbom svih pjevača koji su otpjevali pjesmu **Đule Milodanović Subotica**.

Kao što znate, Smotra dječjih pjevača i zborova nije natjecateljskog karaktera. Iako ovoga puta nisu mogli čuti pljesak, jedinu nagradu za svoj rad i nastup, sudionici Smotre su imali nesvakidašnje iskustvo. Tjednima prije Smotre pripremali su se za svoj nastup u kontroliranim uvjetima, poštujući sve propisane mjere što je već samo po sebi bilo dovoljno neobično. A potom su bili sudionici pravog, al' pravcatog televizijskog snimanja, baš kao što to rade na velikim televizijama. Naime, kako bismo svi mi mogli Smotru pratiti putem televizijskih kanala i interneta svačiji nastup je trebalo pretvodno snimiti. Na Etno salašu *Balažević* u Tavankutu dopremljena je sva »mašinerija« neophodna za snimanje. Postavljeni su mikrofoni, reflektori, bilo je puno žica, a bili su tu i voditelji **Lana i Marijan**. Kad bolje razmislimo bilo je ovo odlično iskustvo koje će mnogi još dugo pamtiti.

A pamtit ćemo i mi ovu 2020. godinu po mnogo čemu, lijepom i manje lijepom. U odjeljak lijepog sigurno ćemo staviti i XVI. Smotru dječjih pjevača i zborova.

B. I.

KNJIGA baš za mene

Rachel Ignotofsky:

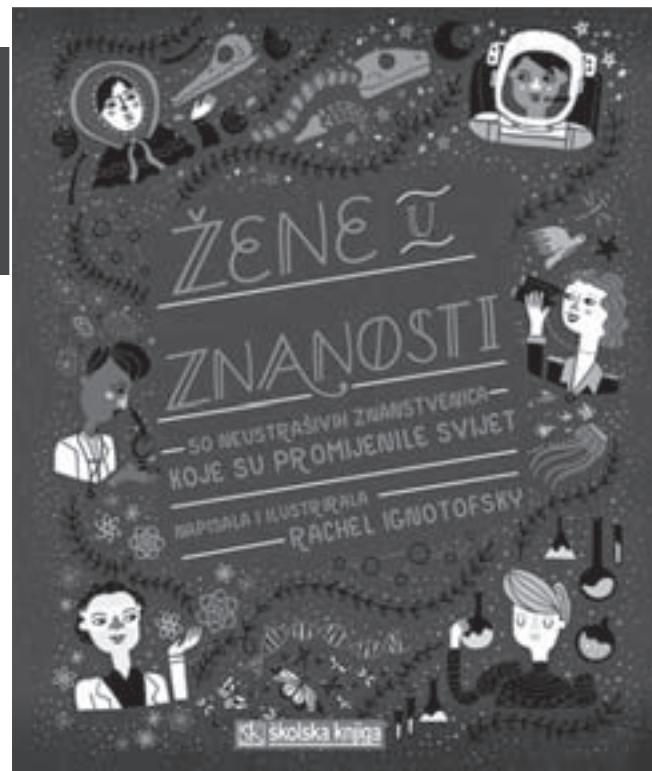
ŽENE U ZNANOSTI

– 50 neustrašivih znanstvenica
KOJE SU PROMIJENILE SVIJET

Možete li nabrojati 50 žena, znanstvenica, koje su promijenile svijet? Možda 30? A da pokušate 15 ili 5? Barem jednu? Bez obzira koliko ste ih uspjeli nabrojati, znajte da u svijetu postoji mnogo žena koje su nas svojim djelima zadužile. To je stvar opće kulture, ali je i naša obveza da znamo nešto o njima. Mnoge su od njih u povijesti podnijele velike žrtve u ime znanosti te utrle put novim generacijama ženskih inženjera, biologa, matematičara, liječnika, astronauta, fizičara i još mnogih drugih. Stoga vam preporučujem ovu knjigu koja opisuje pedeset zapaženih i neustrašivih žena na području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), od antičkog pa sve do suvremenog doba.

Upoznajte bolje fizičarku i kemičarku **Marie Curie**, matematičarku **Emmy Noether**, **Rosalindu Franklin** koja je otkrila dvostruku zavojnicu u strukturi DNK, genetičarku **Barbaru McClintock** koja se na Sveučilištu u Missouriu pojavila u hlačama što je bilo ravno skandalu, **Grace Hopper** kreatoricu modernog programiranja, primatologinju **Jane Goodall**, **Katherine Johnson**, afro-američku fizičarku i matematičarku koja je 1969. izračunala putanju Apollo 11 misije na Mjesec i da ne nabrajamo sve – pročitajte!

B. I.

stiholjupci

Prvi dan škole

Prvašići, kapa dolje!

U školu su pošli sada
svi prvaši našeg grada:
leptirići, gusjenice,
zlatne bube i krtice.

Vjeverice i ježići,
bubamare i pužići,
crvići i stonogice,
djeljilići i kornjačice.

Rudi rujan sav od znanja.
Svuda niču mudra zdanja.

Prvašići, kapa dolje!
Učite s puno volje!

Natali Šarić

Ja sam uzgljanca. Lipo namišćena i mrišljiva čekam umornu glavu da se spušti na me, ugnjizdi se kako joj pasira i da je povedem u mirni dio noći, u prilipe snove.

Ja sam uzgljanca. Najviše volim kad dite (a i odrasli – ništa to ne smeta ako mu od mali noge ostalo u srcu pa nastavio ko odraslo čeljade!) priđe uzglavlju i blagosiva ga ričima: »Križam, križam, na križ ligam, križ me čuva do ponoći, svi anđeli od ponoći, Marija do svita, dragi Bog dovika«.

Ja sam uzgljanca. Triba me, kad ustaneš, pomilkit i Bogu zafalit za mirnu noć i zamolit blagoslovljen dan. Mož me lipo rastrest i namistit oma, da cili dan nove divne sanke tebi smišljam.

UZGLJANCA – jastuk

PASIRA – odgovara, paše;

OD MALI NOGA – od malena, od djetinjstva

ČELJADE – čovjek

UZGLAVLJE – dio ležaja, postelje na kojem počiva glava;

POMILKIT – pomaziti, pomilovati

ZAFALIT – zahvaliti

HRVATSKI JEZIK

Piše: Mirjana Crnković

Zapisivanje naziva iz stranih jezika

U sklonidbi imenica/imena na – *ia* (Cro-
atia, Lucia, Maria, Mia) između *i* i pa-
dežnog nastavka umeće se *j*. To se *j* bilježi
i u pismu. Neka imena u pismu završavaju
na – *ia*, ali ne završavaju na – *ia* u izgovoru,
pa se na njih ovo pravilo ne odnosi. To je
npr. ime Perugia (izgovara se peruđa), čiji
se običi zapisuju Perugie, Perugii...

ZADATAK

Pročitaj ponovno pravilo zapisa-
no u prve dvije rečenice. To pra-
vilo primjeni u sklonidbi imena
Mia.

N – Mia
G –
D –
A –
V –
L –
I –

UPOZNAJMO VRŠNJAKE

Zovem se **Lana Stantić**

Učenica sam drugog razreda OŠ *Vladimir Nazor* u Đurđinu.

Obitelj: mama **Iris** (41), sestra **Ivona** (13), tata **Miroslav** (44)

ILI - ILI:

sladoled / čokolada

tenisice / cipele

meso / kolači

zima / ljeto

dan / noć

pješačenje / **bicikl**

šljiva / **nar**

žuta / **zelena**

film / knjiga

tamburaši / **zabavnjací**

likovno / kemija

pjevanje / plesanje

moderno / **suvremeno**

pizza / **odrezak**

fotelja / **stolac**

čokolada / **vanila**

pas / mačka

selo / grad

tenis / nogomet

kazalište / **film**

jesti / kuhati

čitati / gledati

PREPORUČAM:

knjiga:

Liz Pichon: *Tom Gates*

pjevač:

Nađa Brkić

pjesma:

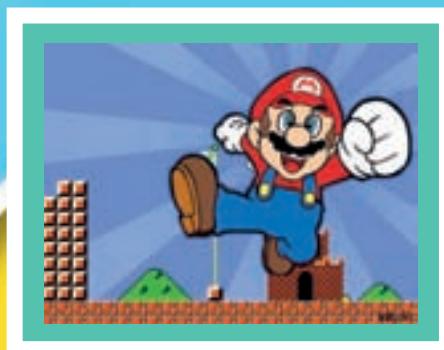
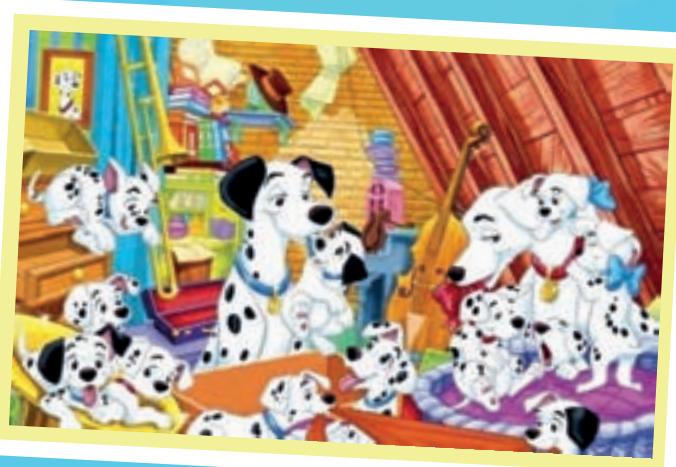
Raca i Caca

film:

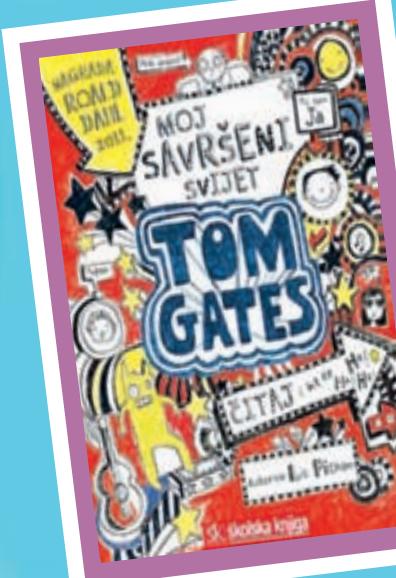
101 dalmatiner

kompjutorska igrica:

Super Mario

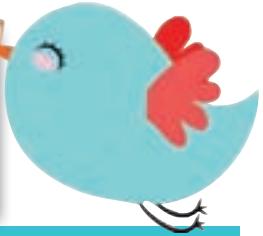

Volim: pse
Ne volim: cvjetaču

POZDRAV S...

...Plitvičkih jezera

JEDNOSTAVNO – MORAŠ ZNATI

Plitvička jezera najstariji su i najveći nacionalni park Hrvatske. Svojom iznimnom prirodnom ljepotom ovo je područje oduvijek privlačilo zaljubljenike u prirodu, pa je već 1949. godine proglašeno prvim nacionalnim parkom u Hrvatskoj. Proces osedravanja (znači: formiranje sedrene barijere i stvaranje jezera na taj način) je jedinstvena univerzalna vrijednost zbog koje su Plitvička jezera dobila međunarodno priznanje 1979. godine, upisom na UNESCO-ov Popis svjetske baštine. (<https://np-plitvicka-jezera.hr> – na ovoj stranici ima desetak moćnih brošura o Plitvičkim jezerima za pogledati!) sedro – naslage kalcijeva karbonata, mahovina, algi, mikroorganizama u vodi

O IMENU PLITVIČKIH JEZERA...

Župnik iz Otočca **Dominik Vukasović** prvi put spominje naziv »Plitvice« u pisanim dokumentima iz 1777. godine. Ime potječe od riječi »pličina« ili »plitvak«. Stoljećima voda je taložila vapnenac i nastajali su plitki bazeni (pličine ili plitvice).

Jedan od najljepših slapova na Plitvicama – slap između Milanovca i Gavanovca – nazvan je »slap Milke Trnine« po hrvatskoj opernoj primadoni.

VIDJELE SMO KRASNO, RIJETKO CVIJEĆE: skromni ljubičasti livadni procjepak i najljepšu europsku orhideju – žutu gospinu papučicu, čak i biljku mesožderku! Od životinja – divlje patke i vretenca »modru konjsku smrt«, a smeđeg medvjeda i sivog vuka na sreću – ipak ne.

NAUČILE SMO: Nacionalni park sastoji se od 16 jezera, koja se stepenasto preljevaju i silaze jedno u drugo u nizu od 5460 m zračne linije. Jezera se dijele na Gornja i Donja jezera.

Gornja jezera su: Prošćansko jezero, Ciginovac, Okrugljak, Batinovac, Veliko jezero, Malo jezero, Vir, Galovac, Milino jezero, Gradinsko jezero, Veliki Burget i Kozjak.

Donja jezera su: Milanovac, Gavanovac, Kaluđerovac i Novakovića Brod.

ODAKLE VODA?

Jezeera natapaju vode Crne i Bijele rijeke te Rječica i njene pritoke. Ima mnogo izvora, na kojima voda obilno izvire – prekrasna krška vrela.

MJESTO ZA RAZGLEDNICU: Pećina Golubnjača je zaštićeni geomorfološki spomenik prirode. Duga je 165 m, a ulaz u pećinu (uz kanjon rijeke Korane) je visok 16 m. Najveća je pećina u NP Plitvička jezera i uređena za posjetitelje.

P. S. Bilo je divno sve, ali najviše: Ani divlji vodopadi, a lvi – dečko u sivim tenisicama kojeg smo upoznale.

Veliki ZELENO-MODRI pozdravi od Ane i Ive!

Hrvatski ban Josip Jelačić – vojskovođa i pjesnik

Djetinjstvo proveo u Petrovaradinu

Ban Josip Jelačić, jedna od najvažnijih povijesnih ličnosti Hrvatske, rođen je prije više od dvjesto godina, točnije 16. listopada 1801. godine, u jednoj od najljepših baroknih građevina u Podgrađu Petrovaradinske tvrđave. Kršten je istoga dana pedesetak metara dalje, u župnoj crkvi svetog Jurja. Do osme godine živio je u rodnoj kući. Rođen je u plemičkoj obitelji i imao je titulu grofa.

Školovan za vojnu službu

Josip Jelačić je s osam godina započeo školovanje u Theresianumu u Beču, u najboljoj školi toga doba. Nakon školovanja niže velike uspjehe i dobiva brojne počasti. Postao je vojskovođa, diplomat, političar s velikom željom služiti svom hrvatskom narodu. Godine 1848. postaje hrvatski ban. Kao ban je nakon više stoljeća ponovno okupio većinu hrvatskih zemalja i time postao narodni junak.

Hrvatski ban je...

- sjajan vojskovođa – borio se protiv Turaka, ali i protiv mađarske države za samostalnost Hrvatske
- potpisao akt o ukidanju kmetstva
- sazvao prve izbore za Hrvatski sabor
- pokrenuo osnivanje Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu
- jedan od najznačajnijih hrvatskih političara
- na glavnem zagrebačkom trgu trajno prisutan u vidu spomenika i imena trga.

Manje je poznato da je

- pisao pjesme
- bio omiljen u društvu
- nosio vlasulje (bio je čelav)
- govorio šest jezika (njemački, hrvatski, francuski i mađarski i prilično dobro talijanski i latinski)
- bio dobar mačevalac, izvrstan strijelac i izvanredan jahač
- bio radin, uslužan, blag, pravedan, brižan, šaljiv i veseli naravi
- u Zaprešiću (blizu Zagreba) kupio Nove dvore – veliko imanje na kojem se nalazi i grobnica u kojoj je sahranjen (26. svibnja 1859. godine).

Ako voliš saznati više

Budite radoznali i pogledajte filmsku priču o banu!

<https://skolski.hrt.hr/emisije/874/ban-josip-jelacic-18>

Katarina Čeliković

Hrvati u Srbiji slave 16. listopada

dan rođenja bana Josipa Jelačića

kao svoj nacionalni praznik!

UPOZNAJMO SVECE

- Sveta Majka Terezija iz Kalkute
- rođena je 1910. u Skoplju (Makedonija)
- redovnica, profesorica, misionarka
- u Indiji se posvetila bolesnima, siromasima, umirućima
- osnovala je red sestara *Misionarke ljubavi*
- ispunila Isusovu želju kada joj je rekao da želi da ga i siromasi ljube
- dobila Nobelovu nagradu za mir 1979.
- umrla 1997. u Kalkuti (Indija)
- papa **Franjo** ju je 2016. proglašio svetom
- zaštitnica je bolesnih, siromašnih, neželjene djece...

IMENDAN SLAVE:

- 21. rujna – Matej
- 29. rujna – Mihael/a, Gabriel/a, Rafael/a
- 1. ili 15. listopada – Terezija, Tereza
- 2. listopada – Andjela, Andelko, Angelina
- 4. listopada – Franjo, Franka
- 6. listopada – Bruno, Verica
- 8. listopada – Šimun
- 10. listopada – Danijel/a, Danko
- 15. listopada – Terezija, Tereza, Zlata, Aranka
- 16. listopada – Margareta
- 18. listopada – Luka
- 22. listopada – Dražen

ZAPAMTIMO ISUSOVU PORUKU

»Kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima.« (Lk 6,31)

20. rujna (25. nedjelja kroz godinu)

Bog daje prekrasnu nagradu – raj ne samo onima koji su ga cijelog života slušali i voljeli nego i onima koji su mu se u svojem posljednjem času obratili!

27. rujna (26. nedjelja kroz godinu)

Nitko se ne smije uznositi kako je prepun vrlina, jer može pogriješiti kad se najmanje nada.

4. listopada (27. nedjelja kroz godinu)

Božji vinograd je Crkva, a mi, vjernici, moramo biti dobri radnici kako bi vinograd donio plodove.

11. listopada (28. nedjelja kroz godinu)

Mi sami sebe izabiremo za Kraljevstvo nebesko. To je naša odluka za život po evanđelju.

18. listopada (29. nedjelja kroz godinu)

Bog nas poziva, a mi se odazivamo tako što marljivo učimo, savjesno radimo, služimo s ljubavlju...

Naša prijateljica Lana nam je objasnila kako se maska stavlja na lice i kako se obvezno nosi u hodnicima i dvorištu škole. Vjerujemo da je tako i kod vas.

Probili smo »led«. Ovo je dio naše ekipe iz 5.4. Čekamo i vaše fotografije.

Hana Sič, 5.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Mama, znaš kako si se uvijek brinula da
ću polomiti tvoje omiljene šalice?

- Znam sine.
- E pa, ne moraš više brinuti.

Dođe Perica kod frizera i frizer ga upita:

- Kako hoćeš da te ošišam?
- Besplatno.

Kako slon silazi s drveta?
Stane na list i čeka jesen.

Sjedi Perica ispred zgrade i plače. Prolazi jedna žena i pita ga:

- Je li, dijete, što plačeš?
- Buuuu, tata se udario čekićem po prstu.
- A što ti plačeš kad se on udario?
- Pa u početku sam se smijao...

PUT ØKO SVIJETA, AL' U KADI

Kad Joca uđe u kadu
on zamišlja da je u Novom Sadu.

Vidi na nebu pticu,
pa krene u Suboticu.

Htio bi na jednu feštu,
pa skokne u Budimpeštu.

Volio bi jedan lijepi grad
ode on u Beograd.

Poželi u šetnju i ode na Frušku goru,
a poslije se okupa u Jadranskom moru.

Sjetio se grada u kom nije bio
i svoj san u Zagrebu je snio.

U Sarajevu vidi malu mačku

i brzo odleti za Njemačku.

Joca ima želju veliku
da jednom posjeti i Ameriku.

Švicarska mu se čini vrlo slatka,
al' vožnja do nje nije kratka.

Tamo odgleda hokejaški meč
i ode na sladoled u Beč.

Mislio se gdje će tada,
u Španjolskoj posjeti još tri grada.

Iz Pariza donese čokolade,
i na kraju... izađe iz kade.

Martina i Mario (tata) Tikvicki
IV. razred, OŠ Matko Vuković, Subotica

MOJE IGRAČKE

U školu ja sam krenula
i volim školske sate.
Ali gračke baciti neću,
ni skriti, tek da znate!

Sve ču ih čuvati dugo,
u sobi složene stoje.
Kad se iz škole vratim
društvo su veselo moje.

Zadaću ako zaboravim,
moje prijateljice lutke
nikomu neće reći,
samo će gledati šutke.

Igračke moje drage,
čuvari djetinjstva moga.
Prijatelji dobri i pravi,
jesu li i tvoga i tvoga...?

Ljubica Kolarić-Dumić

Radionice Udruge *Naša djeca*

Na ovome ljetnom odmoru družili smo se s ekipom vršnjaka na radionicama koje je za nas organizirala Udruga *Naša djeca*. Radionice su bile u HKC-u *Bunjevačko kolo* 14. kolovoza i na Bunariću 21. kolovoza. Zabavljali smo se na radionicama koje su pripremile odgojiteljice i učiteljice. Igre su bile zanimljive i vesele, to jest nikad zanimljivije. Pravili smo i leptire od papira, vjetrenjače od drveta i papira u boji, vlastitu igru X-OX od kamenja. Na Bunariću smo imali razne štafente igre i zabavljali smo se na zraku, a oba puta smo imali i duhovne radionice. Ako vas interesira nismo ostali niti gladni, a jedina nam je želja da sljedeće godine duže traju.

Iva Bačlija, 5. razred – OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica

Ljetni oratorij

I ove godine održan je Ljetni oratorij. Trebao je biti pet dana, od 6. do 10. srpnja, ali je zbog koronavirusa trajao samo tri dana. Najbolje mi je bilo kada smo smislili slogan za svoju skupinu, a sigurno ću još dugo pamtit i izlet u Čantavir. Kao i prijašnjih godina i ove smo bili

podijeljeni u skupine po bojama, te smo svi dobili majicu svoje skupine. Igrali smo razne igre, imali svetu misu, igrali nogomet i družili se. Žao mi je što se oratorij morao brzo završiti, ali se nadam se će ga biti ponovno.

Jakov Vukov, III. razred –
OŠ *Matko Vuković*, Subotica

Scena prva: Sara danas ima online školu i sjedi pred računalom, spremna pratiti TV sat. Doručak koji je mama pripravila se hlađi na stolu – Sara je od jutros na (naravno tajnoj) dijeti i smišlja kako će doručak (pečena jaja sa slaninom) spakirati u vrećicu i odnijeti Reksu, psu latalici kojeg cijeli kvart hrani.

Mama ne razumije da ona više nije mala i mora paziti na »liniju«. Jednostavno – tri kilograma koliko se udebljala na raspustu JEST PREVIŠE i njoj ne pada na um da to ostavi tako. Neće jesti više ako ne smrša (bar) 5 kg. Točka.

Mama to neće niti saznati. I onako je u posljednje vrijeme slabo viđa – mama je ili kod nekog liječnika (Sari ne govori ništa određeno, tako da ona misli da je to nešto što mame njenih godina moraju obavljati i baš joj godi da mame češće nema doma) ili kod teta Klare na kavi ili radi ili nekud ide s tatom (kojeg viđa još rjeđe nego mamu). Prvih 10 minuta Sara uporno gleda video sat pokušavajući čuti tu nastavnica fizike, ali ima dojam da nastavnica ni samu sebe ne razumije – tako objašnjava lekciju. Odjednom – žaruljica se upalila. »Mutuje« sat i uključuje online »Mentalista«. Mnogo bolje nego fizika! Zaustavlja epizodu samo da provjeri instič, snap, fejs ponekad. Pokušava se približiti Kristijanu – naravno online, kako drugačije danas – ali on je nepredvidiv. Ili nove cure neke oko njega (tad joj bude krivo, pa se baci na igrice) ili neke tako cool fotke gdje je sam s gitaram ili kako hoda nekim poljskim putovima (tad ona također posta neke svoje slike – čisto da on vidi da je ona živa, zdrava, dostupna – i čeka njegove reakcije). Trenutno je nešto između – komentirao joj neke slike, pisao u poruku kud se ona to šeta i slika te

odlične fotke. Ona mu je odgovorila da će mu pokazati ako želi, na što je rekao: »Ok, javim se...«. Još nije, a prošlo je tjedan dana. ŠTO MU TO ZNAČI? Kad bi bar bolje razumela dečke i njihove »šifre«. Zato gleda »Mentalista« i uči – taj lik sve razumije.

Scena druga: Jure odsutno skrola po mobu. Mama i tata nisu doma, jer oboje rade od jutra. On niti ne pomisla uključiti TV sat. Sara mu seenuje poruke i ne odgovara ništa već danima. Naravno da je pokušao sve.

Čak je provjeravao društvene mreže da vidi što je s njom. Jer, ljetos je bilo savršeno. Igranje igrica i chatanje do kasno u noć. Povremeni susreti na putu do trgovine i malo igranja s Reksom, kvartovskim psom. Razmjenjivanje

fotki – njegovih s mora, njenih od bake, tete, tetine prijateljice, prijateljice tetine prijateljice... Cijelo ljetje je nekud išla, ali navečer su se često »čuli«. Zezali su se da njihovi roditelji stalno negdje idu – i po danu i po noći i na više dana – kao da su oni teensi, a ne njihova djeca. Sad – ni riječ. Kad bi mogao samo otkriti čime se bavi, što joj je na umu – našao bi on način... Hmm – Sarin status: gleda »Mentalista«. Ok, matek će čekati do sutra. Malo će se udubiti u tu seriju koju cure vole...

Scena treća: Jure pita na messengeru Saru na kom si teu gleda seriju, jer na jednoj epizodi nema titlova. Šalje mu glasovnu da upravo ide van odnijeti Reksu doručak pa bi mogla do njega skoknuti da mu pokaže. On njoj snima i šalje – imam 2u1, ak' želiš. Opet glasovna od nje:

nek on pripremi i fiziku da ona prepiše, ona donosi matematik – to brzo riješe, pa mogu gledati skupa par epizoda dok starci ne dođu. Glavom je zaljuljaо luster dok je preskakao garnituru da u kuhinji stavi kavu i brzo raskloni nered sa stola. Bit će u dnevnoj, jer tu mogu i pisati i gledati seriju a svakako je u njegovoj sobi kaos strašan. Yes!!! Tko bi rekao – »Mentalist« zbilja pomaže!

(vh)

kviz

VOLIM Vojvodinu

Pred nama je još jedna školska godina. Puna neizvjesnosti, ali ono što je sigurno jest to da ćeće i ove školske godine moći rješavati vaš omiljeni kviz o Vojvodini.

1. U kom mjestu se nalazi jedan od rijetkih izvora slane vode u Vojvodini?

- a) u Slankamenu
- b) u Tavankutu
- c) u Somboru
- d) u Pančevu

Na tromeđi Srijema, Bačke i Banata, na mjestu gdje se Tisa ulijeva u Dunav i gdje je prema legendi pokopan Atila »Bič Božji« nalazi se jedan od rijetkih izvora slane vode u Vojvodini. Ova voda ima temperaturu od 18,4 stupnjeva i sadrži ljekovite komponente.

3. U kojem mjestu možete vidjeti gotovo sve ptice Vojvodine?

- a) Carska bara pored Zrenjanina
- b) Palić pored Subotice
- c) Zobnatica pored Bačke Topole
- d) Fruška gora

Ova oaza nedirnute prirode posebno je zanimljiva ornitologima, jer od 310 vrsta ptica registriranih na teritoriju Vojvodine, ovdje ih je evidentirano čak 295. Inače, zbog bogate flore i faune država je pod zaštitu stavila dijelove ovog prekrasnog područja još daleke 1995. godine.

2. Koje godine je izgrađena kapela svetog Ivana Nepomuka u Somboru?

- a) oko 1701. godine
- b) oko 1751. godine
- c) oko 1851. godine
- d) oko 1888. godine

Ova ljudska građevina sazidana je u rokoko stilu, preko puta franjevačkog samostana i crkve (današnja crkva sv. Trojstva i župni dvor), nedaleko od Pašine kule, na imanju koje je grad dobio od Bačkoj komorskoj administraciji, čije se sjedište od 1750. g. nalazilo u Somboru.

4. Što je lubura?

- a) motika
- b) molitvenik
- c) zimski kaput
- d) košara od pruća u koju su se stavljaljala jaja

Svako domaćinstvo je imalo luburu, i to je bila veoma korisna i vrijedna stvar. Lijepo je znati stare bunjevačke riči. Naučimo ih skupa, da se ne zaborave.

Oči moje bake

Ni jedan lan nije tako plav kao što su bile oči moje bake. U njihovu plavetnili raslo je moje djetinjstvo. Odgovore na sva pitanja koja su postavljala moja dječja usta našla sam uvijek u tim dragim očima.

Zašto otac tako jako viče?

Zašto je majka bolesna?

Zašto visibaba mora biti samo bijele boje?

Zašto je mačka pojela golubića koji je ispaо iz gnijezda?

Mojoj znatiželji nije bilo kraja. Tako je baka govorila, a ja sam bila radoznala i neumorna u traženju nečega što sam nazvala moja istina. Ponekad mi se činilo da se ja i znatiželja utrkuјem, da je ona brža i da je uvijek bar jedan korak ispred mene. Čim dobijem odgovor na jedno pitanje, moja znatiželja već priprema drugo. I tako od pitanja do pitanja. Od odgovora do odgovora. Hitala sam svojim djetinjstvom, tom širokom šarenom livadom od igre do pitanja, sve do bakinih očiju.

A te tople oči nisu bile samo moja prva knjiga. U njih je stalo čitavo nebo i sunce. One su liječile udarce prvih padova, tjerale mrak iz moje sobe prije spavanja, grijale mi ozeble ruke u zimskim danima. U tom blagom pogledu zrcalila se sva bakina dobrota. Još je nešto posebno bilo u njezinim očima. Moja se baka nikada nije smijala. Ni plakala. Nama djeci, sestri, bratu i meni govorila je najnježnije riječi, ali na njezinu licu i očima nikada nije zasjao osmijeh niti zaiskrila suza. Mislim da je moja baka bila *najdobrica* i najtužnija baka na čitavom svijetu, ali ja se nikad nisam sjetila, uz tolika pitanja, postaviti joj ono o plaču i smijehu, jer sam se za obje dovoljno i smijala i plakala.

Od dječje pjesme i radosna smijeha

odjekivalo je naše dvorište od jutra do mraka. Voljela sam igru i pjesmu, koja je bila moj dobri prijatelj i pratilac. Bile smo nerazdvojne. Pjevala sam ujutro dok me baka češljala, kad sam šivala haljine za lutke, u vrtu, u šljiviku, a posebno navečer prije spavanja. Kada poslijе igre odu svi moji prijatelji, a ja se osjetim sama kao »Pale sam na svijetu«, odmah pozovem pjesmu. Najviše sam uživala u svojim večernjim koncertima. Tada nisam znala jesam li sama sebe uspavljivala ili pjesmom tjerala strah iz sobe. Imala sam još jednog neobičnog prijatelja. Bio je to plač.

Toliko me puta spasio, pa bih često zaplakala i prije neke opasnosti ili očevog prijekora.

Tako smo se ja i plač jako sprijateljili. Na sve što mi se nije sviđalo odgovarala sam kroz suze. Dogodi li se i najmanja sitnica koja me uplaši, već sam tužna lica stajala pred bakom. »Što je bilo, dušo?«, mazio me bakin blagi glas. Ne bih ni počela s pričom o kakvom nespretnom padu ili o novoj svađi sa sestrom, a već sam bila u najtoplijem zagrljaju na svijetu. Tada se događalo nešto čarobno zbog čega je vrijedilo plakati. Moje bi se suze pretvorile u kapi kiše, a plavetnilo bakinih očiju u najljepše nebo na kojem se prelijevala sjajna duga. Kad šarene boje obrisu moje suze, duga bi nestala, ali ja se nisam žalostila. Bila sam sigurna da će je, čim poželim, opet ugledati u bakinih očima.

Do ponovnog susreta s dugom, igrala sam se i tražila onu svoju istinu o svemu što me okruživalo. Iako sam o svemu najrađe pitala baku, ponekad bih i sama pokušala naći neke važne odgovore. Na kraju sam zaključila da to nije ni malo lako i tada bih se još više divila svojoj baki. Jednoga sam proljeća sama samcata pokušala odgonetnuti zašto ljubica mora biti plave, a visibaba bijele boje. I tko je dao imena i mirise cvijeću. Upitala sam leptire. Oni su samo šutjeli i slijetalii s cvijeta na cvijet. Vrabac je nešto cvrku-tao, vjetar projurio pokraj mene, a ja opet pohitala svojoj baki.

U njezinim očima bila je sva istina Svijeta.

Jesam li trebala tražiti istinu i o bakinih očima? I što će biti kad jednoga dana nestane plavetnilo iz njezinih očiju? Koliko istina nije znala moje djetinjstvo? Zato je baka umjesto mene znala sve. I pripremala me za one dane kad oblaci potamne nebo u njezinim očima. Na moje novo pitanje samo je tiho i nekako sveto odgovorila: – Ljubica je plava i mirisna, jer je tako htio Onaj koji je sve stvorio. Tada me uzela za ruku i povela u crkvu.

Tako je baka zauvijek upravila moje korake.

Ljubica Kolarić-Dumić

UPOZNAJMO NOVE VRTIĆANCE

DRAGI HRCKOVI ČITATELJI!!

VESELIMO SE ŠTO VAM I OVE ŠKOLSKE – VRTIĆKE GODIНЕ MOŽEMO PREDSTAVITI NOVE MALIŠANE U VRTIĆIMA NA HRVATSKOM JEZIKU.

MARIJA PETKOVIĆ – SUNČICA

DVIJE SKUPINE – 44 DJECE

CVJETIĆI: 26 DJECE

UZRAST: 5 - 6 GODINA

ODGOJITELJICE: EMINA KUJUNDŽIĆ I MARINA IVANKOVIĆ RADA KOVIĆ

PAČIĆI: 18 DJECE

UZRAST: 3 - 4 GODINE

ODGOJITELJICE: MARINA PIUKOVIĆ I MARIJA SKENDE ROVIĆ

MARIJA PETKOVIĆ – BISER

DVIJE SKUPINE – 26 DJECE

VRTIĆKA SKUPINA OBUHVĀĆA:

CVJETIĆI – PREDŠKOLCI: 11 DJECE

PAČIĆI: 15 DJECE

UZRAST: 3,4,5 I 6 GODINA

ODGOJITELJICE: BILJANA MRĐANOV I DEJANA BALAŽEVIĆ RUDIĆ

NOVA SKUPINA: JASLICE

ZVIJEZDICE: 19 DJECE

UZRAST: 1 - 3 GODINE

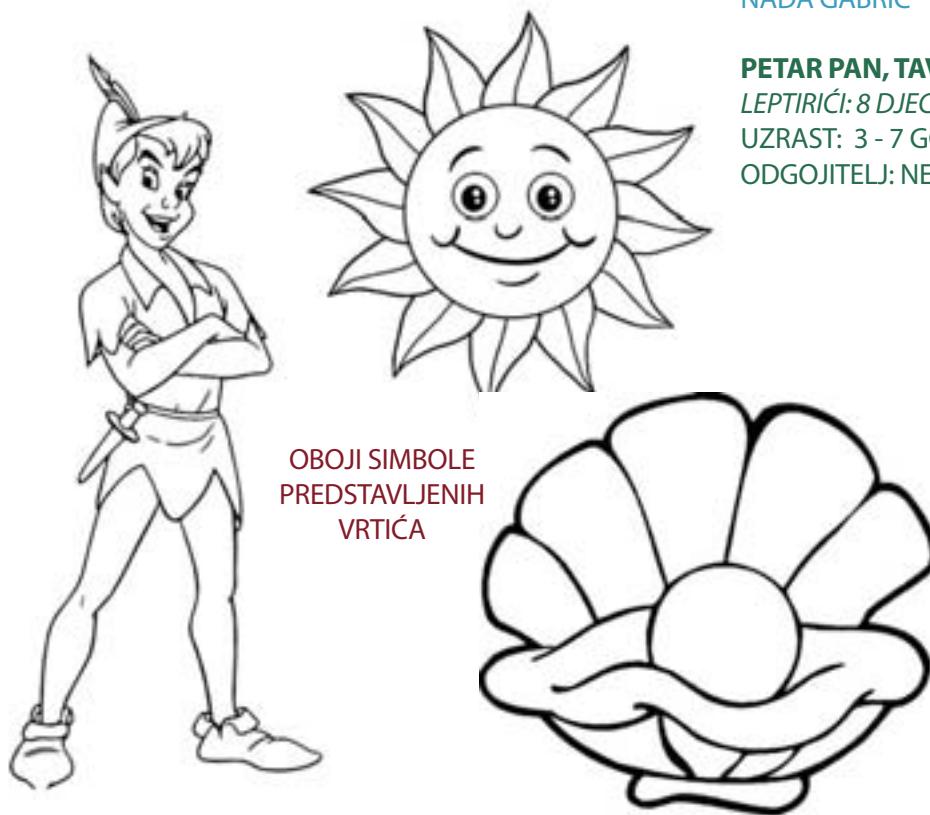
ODGOJITELJICE: MIRJANA VUKMANOV ŠIMOKOV I NADA GABRIĆ

PETAR PAN, TAVANKUT

LEPTIRIĆI: 8 DJECE

UZRAST: 3 - 7 GODINA

ODGOJITELJ: NENAD TEMUNOVIĆ

OBOJI SIMBOLE
PREDSTAVLJENIH
VRTIĆA

HRCKOVE MOZGALICE

1. Riješi zagonetke:

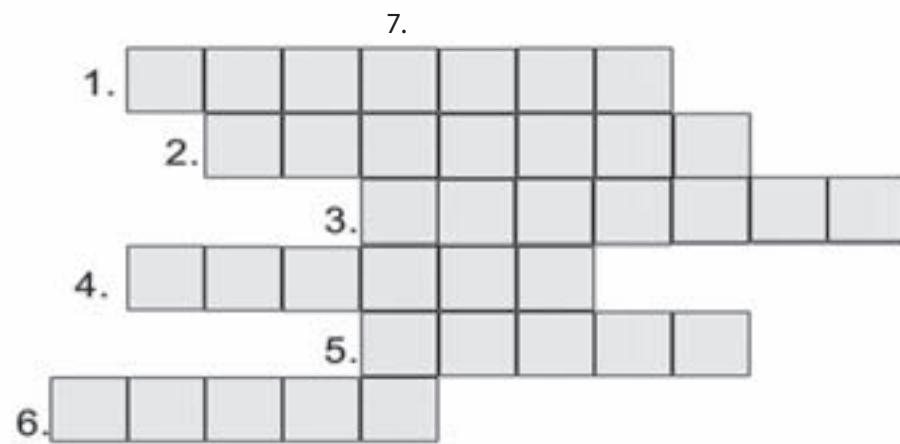
Kao i olovka
na papiru rinta.
a kroz žile njene,
teče plava tinta.

Bila gruba ili lijepa
od slova se uvijek sklepa
od grube te duša boli,
svatko lijepu čuti voli!

Opasana koricama,
neznanju otpor slama
tvrdava papirnatog kova,
puna riječi i slova!

2. Riješi križaljku

1. Riječi koje označavaju imena su...
2. Riječi koje označavaju radnju,
stanje i zbivanje su...
3. Imena uvijek pišemo... slovom
4. Dva ili više stihova čine...
5. Treći padež zove se...
6. Na kraju izjavnih rečenica stavlja se...
7. Rješenje: upravni govor stavljamo
pod znake _____

3. Oboji kružić s točnim odgovorom! Razmisli koja se računska operacija izvodi prva!

$$5 \times 5 - 5 =$$

20	0
----	---

$$7 + 3 \times 2 =$$

13	14
----	----

$$4 \times 3 - 4 =$$

9	8
---	---

$$3 \times 6 - 5 =$$

4	13
---	----

4. Dopuni niz!

9   29   49   69   89

5. Napiši uvećanice i umanjenice od riječi koje imenuju jesensko voće i povrće!

umanjenice

uvećanice

_____ JABUKA _____

_____ KRUŠKA _____

_____ DUNJA _____

_____ ŠLJIVA _____

_____ BUNDEVA _____

_____ KRUMPIR _____

Riješenja: 1.) Kemijska, pjesma i knjiga; 2.) navoda; 3.) 20, 13, 8, 13, 4., 19, 39, 59, 79, 99; 5.) jabuka – jabuketa, kruška – krušketina, dunja – dunjetina, šljiva – šljivetina, bundevica – bundevetina i krumpir – krumpiretina.

I ove godine Čitanjem do zvijezda

HRCKOVI DETEKTIVI

U svijetu knjiga

Dragi osnovci, ljubitelji knjige i čitanja Gradska knjižnica Subotica i NIU Hrvatska riječ vas pozivaju da s nama krenete na novo čitalačko putovanje u novu, 12. sezonu Nacionalnog projekta za poticanje čitanja i promicanje kulture čitanja – Natjecanje u znanju i kreativnosti Čitanjem do zvijezda za osnovne škole.

Tema ovogodišnjeg natjecanja glasi: *U svijetu knjiga*, a odabrani naslovi su sljedeći:

1. **Jadranka Klepac:** *Miris knjige*
2. **Roald Dahl:** *Matilda*
3. **Morea Banićević:** *Demon školske knjižnice*
4. **Liz Pichon:** *Tom Gates: Svjetski dan knjige: Najbolji u povijesti (dosad)*

Veselimo se čitanju zajedno s vama!

B. I.

Točan odgovor iz prošlog broja:

Otat Gerard Tome Stantić rođen je 16. rujna 1876. u Đurđinu

Nagrađeni detektivi:

Madlena Ćurković – župa Sv. Rok, Subotica
Roko Piuković – OŠ Ivan Milutinović, Subotica
Marko Brdar – OŠ 22. oktobar, Monoštor
Iva Bačlija – OŠ Ivan Milutinović, Subotica
Valentina Vuković – OŠ Avram Mrazović, Sombor
Jovana Orlić – OŠ Ivan Goran Kovačić, Sonta
Jakov Vukov – OŠ Matko Vuković, Subotica
Siniša Iličić – OŠ Alekса Šantić, Vajska
Petrica Ivković Ivandekić – OŠ Matko Vuković, Subotica
Andrija Kujundžić – OŠ Matko Vuković, Subotica

Nagradno pitanje:

Što znači riječ: UZGLJANCA

Odgovor:	KUPON
	Ime
	Prezime
	Adresa
	Mjesto
	Škola
	Razred

Matejev Voćnatelo (Voćni Donatelo)

Priprema:

1. Bijelo i crno grožđe oprati, prerezati na polovice, tanku krišku jabuke izrezati u obliku kruga (za oči), te tanku koru jabuke (za usta).
2. Grožđe posložiti u krug na tanjur (ostaviti mesta za traku maske), na visini očiju posložiti »traku« od crnog grožđa.
3. Na traku staviti kolutiće jabuke, na čiju sredinu postaviti polovice sitnjeg zrna grožđa (oči).
4. Ne zaboravite pojesti Voćnatela odmah (iako vam je jako moćan!), jer je pun vitamina koji nam pomažu biti zdravi.

Dobar tek!

Matejev *Voćnatelo* (Voćni *Donatelo*) je za vas pripremio **Matej Huska**. Matej je prvašić OŠ *Ivan Milutinović* u Subotici. Još bira sport kojim će se baviti, voli skakati u trampolini, čitati zagonetne priče i praviti razne stvari od kartonskih kutija, valjaka i slično.

Vrijeme pripreve:
7 minuta

Potrebni sastojci:

bijelo grožđe

crno grožđe

jabuka

Hrckova svežnica

ŽIVOTINJE

Mačka je vrlo ponosita i nezavisna. Za razliku od psa, ne voli dobivenu zapovijest da legne ili da pruži šapu, dakle ne voli obavljati vježbe za koje je priroda nije stvorila. Privržena je gospodaru iako to ne pokazuje uvijek i zna odmah osjetiti kome je draga a kome nije. Voli svoj dom i ako je netko odvede, uvijek se vraća. Mrzi vodu, ali će ipak u nju skočiti kako bi uhvatila ribicu. Mačka je veliki lopov i uvijek je spremna za krađu ma koliko bila sita i dobro uhranjena. Može uvlačiti i izvlačiti kandže prema potrebi. U prosjeku živi oko 12 godina, ali može i do 25.

Majmuni, kao primjerice šimpanza, mogu biti visoki i do 1,30 cm, teški oko 75 kg, znači kao odrastao čovjek. Imaju veliku glavu, živahne oči, široke izbočene uši i vrlo pokretljive usne. Zubi su im čvrsti da bi njima lomili grančice i tvrde ljeske, grizli voće i bilo kakvu hranu. Dugačke mišićave ruke im dopiru do ispod koljena. Stopala su građena tako da mogu hvatati i stisnuti predmete kao šakama. Teško im je stajati na nogama i zato da bi održavali ravnotežu podignu ruke iznad glave i saviju ih unazad ili pak hodaju četvoronoške.

Od narednoga broja na ovome mjestu ćemo govoriti više o kućnim ljubimcima. Voljeli bismo da prije svega vi govorite o svojim ljubimcima i da nam ih predstavite. Pozivamo vas da šaljete fotografije vaših ljubimaca s kratkim opisom. Fotografije možete slati na Hrkovu mail adresu: hrcko@hrvatskarijec.rs ili putem vibera 064/65-90-718.

Iako imam više malih psića, njih čak pet, ovoga puta vam predstavljam meni najdražeg. Zove se Tina. Šaljemo veliki pozdrav Hrku.

Roko Piuković,
2.c – OŠ Ivan
Milutinović,
Subotica

Scooby Doo!

U filmu ćemo saznati mnoge tajne i činjenice o omiljenoj ekipi koja već desetljećima rješava najsloženije misterije i zadatke. Kako su se Scooby i Shaggy sreli, kako se dvojac potom upoznao s mlađim detektivima Freedom, Velmom i Daphne te kako su dospjeli do svog prvog slučaja.

Danas, nakon stotinu rješenih slučajeva, Scooby i njegova ekipa suočavaju se sa svojom najvećom i najizazovnijom misterijom ikada: opakim planom da pas duh Cerberus zavlada svijetom! Dok se svi oni utrkuju kako bi zaustavili apokalipsu pasa, Scoobijevi prijatelji otkrivaju njegovu tajnu ostavštinu i epsku sudbinu koja je veća od bilo čega što su mogli zamisliti...

Tajni vrt

Mary Lennox je devetogodišnjakinja kojoj u epidemiji kolere u Indiji umiru oba roditelja, a ona ostaje sama i zaboravljena u njihovoj kolonijalnoj vili. Kad je naposjetku pronađu britanski susjedi i vojnici, ispostavi se da se za suhonjavu, razmaženu i mrzvoljnu Mary nitko ne želi brinuti, pa je ubrzo otpreme na brod za Englesku, gdje bi je trebao udomiti najbliži rođak kojega Mary nikada nije upoznala – gospodin Craven (Colin Firth). Budući da ga u Engleskoj sve podsjeća na smrt voljene žene, gospodin Craven najčešće nije u zemlji već putuje svijetom pa Mary tako ostaje posve sama na njegovu zabačenu i tjeskobnom imanju na sjevernu Engleske. No, jednoga dana Mary u vrtnom zidu otkriva zaključana vrata obrasla bršljanom. Događaji koji su potom uslijedili potpuno su promijenili njezin život.

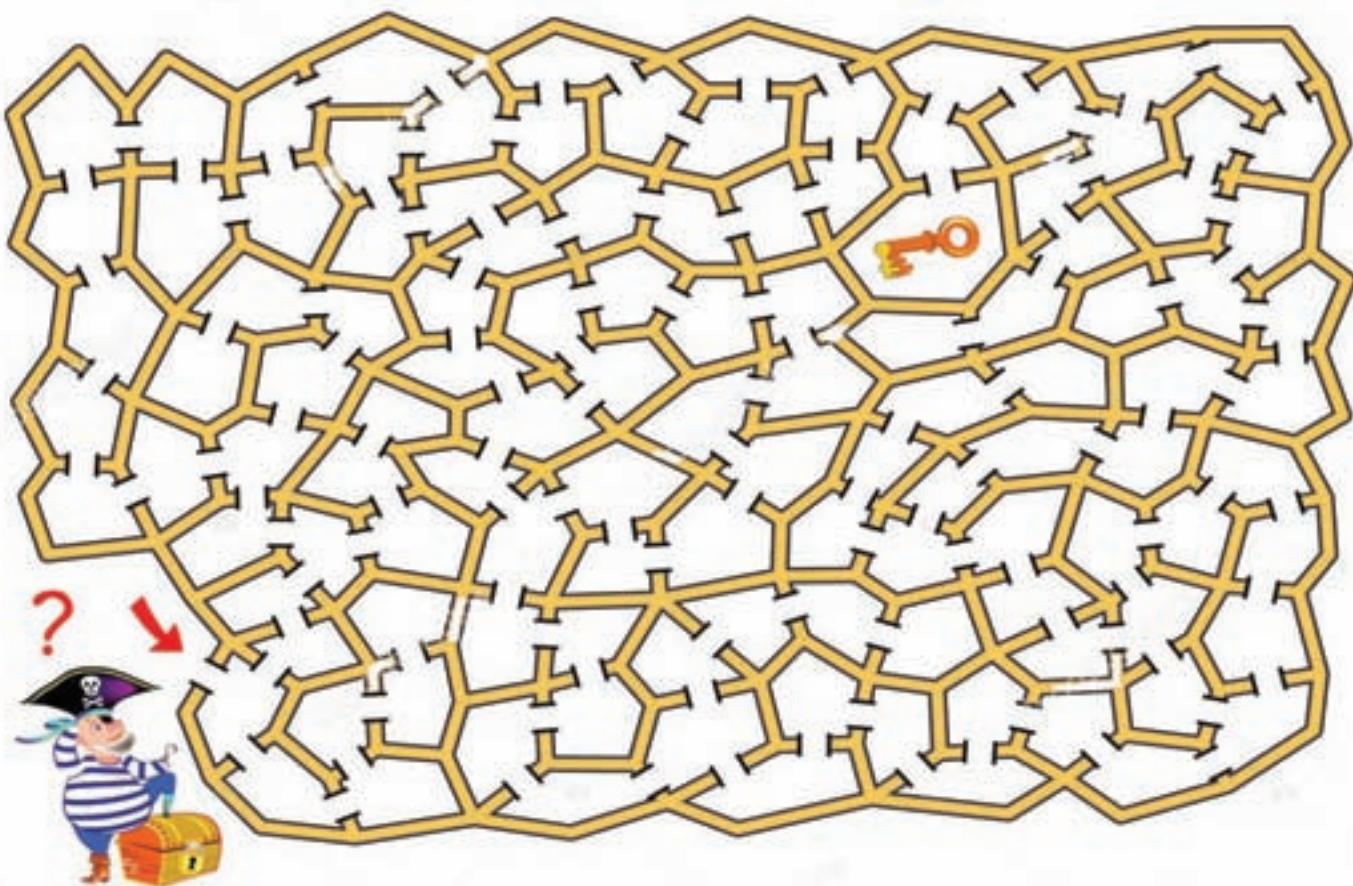
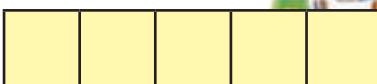
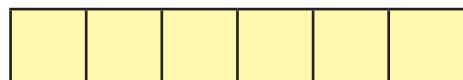
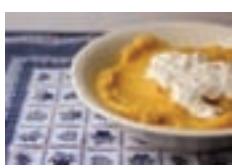
U osam smjerova pronađi i precrtaj sljedeće riječi:

BIK, PRASICA, PURA, KOBILA, ŽDRIJEBE, KOKOŠ, PAPIGA, HRČAK, KONJ, JARE, KRLETKA, TOR, GOLUB, MED, STAJA, PERAD, TELE.

Preostala slova dat će konačno rješenje. Rješenje upiši u kvadratiće ispod osmosmjerke.

R	D	E	B	E	J	I	R	D	Ž
S	O	E	R	E	A	J	A	T	S
B	T	T	M	A	B	U	L	O	G
E	I	K	A	Č	R	H	A	K	K
Š	L	K	N	C	P	L	R	O	A
D	O	E	O	L	I	I	Nj	J	G
A	P	K	T	B	E	S	A	A	I
R	U	Z	O	T	A	R	A	K	P
E	R	K	K	K	E	U	Š	R	A
P	A	A	K	O	L		U		P

Riješi križaljku tako što ćeš navedene pojmove na engleskom prevesti na hrvatski i upisati u predviđenu kolonu. U označenim poljima dobit ćeš prijevod riječi ŠKOLSKA TORBA na engleskom jeziku!

1. STAND UP! ; 2. ERASER ; 3. BREAD ; 4. PENCIL ; 5. GLUE ; 6. SHARPENER ; 7. NOTEBOOK ; 8. RULER ; 9. BOOK

3.

4.

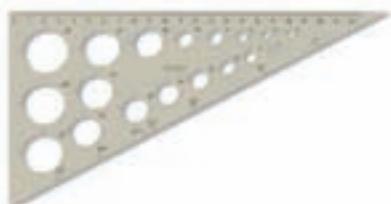

6.

7.

8.

9.

Riješi »Sudoku« zagonetku:

Pravila: U svakom manjem kvadratu moraju biti brojevi od 1 do 9 bez ponavljanja (matematika nema veze s igrom - nema nikakvog zbrajanja, oduzimanja, množenja...). Također, u svakom vodoravnom i okomitom redu moraju biti brojevi od 1 do 9, bez ponavljanja.

	1					9		
3							5	
2	5	6						
	3	2						
8	1		4					
	6	8						
	5	9	2					
1				3				
2				1				

		1		8				
4	5				2	8		
5	1						6	3
2	7						5	4
2	9				7	1		
6	9							

Školska godina nova - problemi stari

Tekst: Slađana Tikvicki
Crtao: Petar

Hej, mogu vam reći da meni ovo online sasvim odgovara. Nikad nisam bolje završila godinu.

Ha! Ne znam
što bi ti na to
rekao Zveki...

Ako nastave ovako s ovim, možda jednoga dana upišem fakultet. Tko zna...

Kako god, škola mi ipak fali.
Svaki se dan nešto događa.

Meni fale prijatelji i zezanje, a škola k'o škola – baš i ne...

U to ne sumnjam.

Nego, ovako možemo do sutra,
a ipak 1. rujan je, dakle...

Pa da, samo čekam da netko kaže:
»Nije u redu kasniti prvi dan...«

Hjah! I sad ove
bezvezne maske...

Ja sam ipak za ono: staneš pred
ploču i da vidimo što znaš...

